

Paní učitelko, počkejte, bude se vám to líbit

JARMILA KUBÁŇKOVÁ

Na Linku pro rodinu a školu 116 000 se čas od času obracejí pedagožky z MŠ s otázkami ohledně sexuálního chování svých žáků. I zkušené pedagožky mohou být zaskočeny, pokud je jejich žáci osahávají v rozkroku s komentářem, že se „jim to bude líbit“. V tuto chvíli je třeba zpozornět – pravděpodobně jste právě narazily na sexuálně zneužívané dítě, kterému je třeba pomoci. A jak mu pomoci co nejšetrněji, o tom bude řeč v dnešním článku.

Situace zmíněná v úvodu není sice (naštěstí) naším každodenním tématem, nicméně několik hovorů nebo chatů měsíčně se na toto téma objeví. A my jsme moc rádi, že se na nás s těmito tématy obracíte.

Paleta chování, které nám popisujete, je poměrně široká – osahávání dospělých/děti na intimních místech, sexuálně laděné komentáře typu „počkej, já ti ho tam strčím, bude se ti to líbit“, event. „udělám ti to tak, jak to dělá tatínek/strejda/dědeček mně“, nebo výzvy typu „pojď se mnou do křoví, strčím ti pindíka do zadku“, popř. věty odkazující k tajemství „máme se strejdou/tátou tajemství, nesmím to říct ani vám, paní učitelko“. Některé děti spojují sexuální chování s obyčejnými hrami, kdy např. hrají na babu s ostatními dětmi, koho dohoní, tomu stáhnou kalhoty/tepláky a sahají mu do rozkroku.

Je lidsky pochopitelné, že se vám takovéto chování může přičítat a máte chuť dotyčné dítě pokárat/potrestat. Zejména pokud si na toto chování stěžují ostatní děti a jejich rodiče, kteří podle své povahy mohou vyhrožovat právníky vám jako osobě, která nezajistila bezpečí jejich dítěte, event. MŠ jako právnické osobě.

Mnohem konstruktivněji jednala paní učitelka, která (kromě vysvětlení, že toto se nedělá, resp. že není možné na druhé sahat bez jejich souhlasu) se ho též zeptala, kde toto chování viděl / tyhle věty slyšel, zkrátka se zajímala, odkud tyto věty/situace má a zná. A dítě zcela otevřeně řeklo, že takto si „hraje“ táta s jeho sestrou, když si myslí, že je nikdo nevidí. Jiná učitelka na podobnou otázku dostala odpověď, že takhle se k němu chová strejda a že mu strejda řekl, že to nesmí říct mámě.

A ano, obě dvě poté kontaktovaly vedení MŠ, a to podalo orgánům činným v trestním řízení podnět k prošetření podezření na trestný čin sexuální povahy vůči nezletilému dítěti.¹ V obou případech jednalo vedení MŠ profesionálně i v tom, že velmi dobře pochopilo, že to dítě muselo tohle chování někde vidět (tj. že takto se obvykle dítě tohoto věku samo od sebe nechová) a že s vysokou pravděpodobností jen opakuje to, co zažilo.

Vedení MŠ samo sebe tedy nepasovalo do role vyšetřovatele ani mravokárce (tj. nepodrobilo dítě výslechu kdo, kdy, kde, kolikrát a jak mu co dělal, ani si nepozvalo na pohovor rodiče s tím, že jim musí „promluvit do duše“, buď jakého mají doma malého lháře, nebo aby se tzv. vzpamatovali a tohle už dítěti nikdy nedělali).

Chápu, že oznámení o podezření z trestného činu sexuální povahy nemusíte považovat za nejšetrnější metodu, jak dítěti pomoci. Je však třeba si přiznat, že je to cesta nejmenšího rizika jak pro dítě (případu se obvykle ujmou zkušení policisté, kteří umí s dítětem mluvit tak, aby nedošlo k další traumatizaci), tak pro MŠ (viz § 367 Nepřekážení, resp. § 368 Neoznámení trestného činu, trestní zákoník).

Pro úplnost dodávám, že obě dvě zmiňované pedagožky nám volaly poté, co celou situaci již měla v rukou PČR, aby se ex post ujistily, že udělaly správně. Je totiž zcela normální, že v nestandardní situaci zareagujeme v souladu s doporučenými postupy, ale po jejím pominutí si potřebujeme znovu přeříkat, zda jsme opravdu udělali vše, co jsme měli.

¹ Podezření z trestného činu prošetřuje PČR, nikoliv OSPOD – má smysl tedy kontaktovat buď místně příslušné státní zastupitelství, nebo místně příslušnou PČR, konkrétně útvar SKPV (službu kriminální policie a vyšetřování).

AKTUÁLNĚ

Je možné, že se s takovou situací ve své praxi nikdy nepotkáte. A kdyby ano, přeji vám, abyste měly oporu ve vedení vaší MŠ. A pokud byste to přece jenom chtěli zkontrolovat i s někým relativně nestranným, neváhejte využít

služeb vaší pedagogicko-psychologické poradny. Pokud to z jakýchkoliv důvodů nelze, můžete se obrátit na nás či jakoukoliv jinou linku důvěry.

Mgr. Jarmila Kubáňková, Ph.D., metodička služeb 116 000 a 116 123, statutární zástupkyně
Cesta z krize, z. ú.

